

GREKISKA ORDSPRÅK och BEVINGADE ORD

Åke Lundström 1983, reviderad av Kjell Weinius 2012.

Några ordspråk och citat

- 1 Κακὸν κακῶ ἔπεται. 2 Ὅν οἱ θεοὶ φιλοῦσιν, ἀποθνήσκει νέος.
Olycka följer olycka. *Quem di diligunt, adolescens moritur.*
- 3 Ἀπ' ἐχθρῶν πολλὰ μανθάνουσιν οἱ σοφοί. 4 Τὰ τῶν φίλων κοινά.
Även av fiender lär sig de visa mycket. Vänners (egendom är) gemensam.
- 5 Οὐκ ἔστ' ἄνθρωπος ὅστις πάντ' εὐδαιμονεῖ. 6 Γλαῦκα εἰς Ἀθήνας.
Ingen människa är lycklig i allt. (Bära) en uggle till Athen.
- 7 Θάλαττα, θάλαττα. 8 Μηδὲν ἄγαν. 9 Γνώθι σεαυτόν. 10 Μελέτη τὸ πᾶν.
Havet, havet! *Ne quid nimis.* *Nosce te ipsum.* Övning (är) det hela.
- 11 Μία χελιδὼν ἕαρ οὐ ποιεῖ. **Hippokrates:** Ὁ βίος βραχύς ἢ δὲ τέχνη μακρὴ.
En enda svala gör ingen vår. *Ars longa, vita brevis.*

Herakleitos ”den dunkle”, filosof från Efesos: **Epikuros** manade:
Πάντα ῥεῖ. Πόλεμος πάντων πατήρ. Λάθε βιώσας.
Allting flyter. Krig (är) alltings fader. Lev i det fördolda!

Sokrates yttrade (i sitt försvarstal): **Aristoteles** kallade människan:
Ὁ ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτὸς ἀνθρώπῳ. Πολιτικὸν ζῶον.
Det icke-sökande livet (är) ej levnadsvärt för en människa. Ett socialt djur.

Aristoteles:

Τῆς παιδείας ἔφη τὰς ρίζας εἶναι πικράς, τὸν δὲ καρπὸν γλυκύν.
Av bildningen sa han rötterna vara beska men frukten söt.

Konung **Pyrrhus** av Epirus efter en dyrköpt seger över romarna:

Ἄν ἔτι μίαν μάχην Ῥωμαίους νικήσωμεν, ἀπολοῦμεθα παντελῶς.
Om vi vinner ännu en enda strid över romare, kommer vi att gå under fullständigt.

Berömda yttranden av den store fysikern **Arkimedes** i Syrakusa på Sicilien:

Εὕρηκα. Δός μοι ποῦ στῶ και κινήσω τὴν γῆν.
Jag har funnit (det). Ge mig (en plats) där jag kan stå och jag ska rubba jorden (ur dess läge).

Bildade romare (som **Caesar** och Augustus) talade ofta och gärna grekiska. Kanske fälldes följande bevingade ord ursprungligen på grekiska (se dock Ida Östenberg, *Diktatorns död* i Medusa 3/2011):

Ἀνερρίφθω ὁ κύβος. Ἦλθον εἶδον ἐνίκησα. Καὶ σύ, τέκνον.
Iacta est(o) alea. *Veni vidi vici.* *Et tu, puer.*

Ἐγὼ μὲν ἐβουλόμην παρὰ τούτοις εἶναι μᾶλλον πρῶτος ἢ παρὰ Ῥωμαίοις δεύτερος.
Jag ville hellre vara den främste hos dessa än den andre hos romarna.

Nya testamentet

1 Ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. (Upp. 21:6)

Ego (sum) Alpha et Omega, initium et finis.

2 Σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν...

Du är Petrus, och på denna klippa ska jag bygga min församling

Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam ...

... δώσω σοι τὰς κλείδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. (Matt. 16:18)

... jag skall giva dig himmelrikets nycklar.

... *tibi dabo claves regni caelorum.*

3 Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

Men nu består tro, hopp och kärlek, dessa tre, men störst av dem är kärleken. (1 Kor. 13:13)

4 Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. (Matt 26:41)

Anden (är) villig, men köttet svagt

5 Καὶ καθὼς θέλετε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. (Luk. 6:31)

Och såsom ni vill att människorna skall göra mot er, på samma sätt skall ni göra mot dem.

Jesu sju ord (yttranden) på korset:

1 Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσιν. (Luk. 23:34)

Pater, dimitte illis, non enim sciunt quid faciunt.

2 Ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. (Luk. 23:43)

Amen tibi dico: hodie mecum eris in paradiso.

3 Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου. (Joh. 19:26)

Mulier, ecce filius tuus.

4 Διψῶ. (Joh. 19:28)

Sitio.

5 Θεέ μου, θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες; (Matt. 27:46, Mark 15:34)

Deus, deus, ut quid me dereliquisti?

6 Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. (Luk 23:46)

Pater, in manus tuas commendo spiritum meum.

7 Τετέλεσται. (Joh. 19:30)

Consummatum est.

Början på en katolsk kyrkosång:

Κύριε ἐλέησον.

Herre, förbarma dig över mig. (*Miserere mei, Domine!*)

Kristusmonogrammet bildat på de fem bokstäverna i ordet för "fisk":

Ι Χ Θ Υ Σ : Ἰησοῦς Χριστὸς Θεοῦ Ἵγιος Σωτήρ

fisk Jesus Kristus, Guds son, Frälsare